

Aastaaruanne

2007

Kokkuvõte



EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR



Aastaaruanne

2007

Kokkuvõte



EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Postiaadress: rue Wiertz 60 – B-1047 Brüssel
Büroo: rue Montoyer 63, Brüssel, Belgia
E-post: edps@edps.europa.eu
Veebisait: www.edps.europa.eu
Tel: (32-2) 283 19 00
Faks: (32-2) 283 19 50

***„Europe Direct“ on teenistus, mis aitab leida vastused Euroopa Liitu
puudutavatele küsimustele***

Tasuta infotelefon (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*): Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate Internetist „Europa“ serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2008

ISBN 978-92-95030-59-6

© Euroopa ühendused, 2008

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Sissejuhatus

Käesolev dokument on Euroopa andmekaitseinspektori tegevust käsitleva neljanda aastaaruande kokkuvõte. Kõnealune aruanne hõlmab 2007. aastat, mis oli Euroopa andmekaitseinspektori kui uue institutsiooni tegevuse kolmas täisaasta.

Peter Hustinx (andmekaitseinspektor) ja Joaquín Bayo Delgado (inspektori asetäitja) alustasid 2004. aasta jaanuaris tööd, et luua sõltumatu asutus, mis tegeleb isikuandmete kaitsega Euroopa Liidu (EL) tasemel. Vastavalt määrusele (EÜ) nr 45/2001 ⁽¹⁾ on nende põhitegevusalad järgmised:

- teostada järelevalvet ELi haldusasutuste poolse isikuandmete töötlemise üle tagamaks, et ei rikutaks nende üksikisikute õigusi ja vabadusi, kelle andmeid töödeldakse (järelevalve);
- anda nõu andmekaitset mõjutavate uute ELi õigusaktide eelnõude kohta (konsulterimine);
- teha koostööd teiste andmekaitseasutustega, et tagada terves Euroopas kõrgetasemeline ja järjepidev andmekaitse (koostöö).

Aruandest nähtub, et järelevalve alal on saavutatud olulist edu. Rõhuasetus tulemuste mõõtmisele on toonud kaasa investeringud andmekaitsealuste täitmisse enamikus ühenduse institutsioonides ja asutustes. On põhjust mõningaseks rahuloluks, kuid täieliku nõuetekohasuse saavutamiseks tuleb jõupingutusi jätkata.

Konsulterimise valdkonnas on palju rõhku pandud järjekindla ja tõhusa andmekaitseraamistiku vajalikkusele nii esimeses kui ka kolmandas sambas, kuid alati pole see andnud rahuldavaid tulemusi. Aruandes rõhutatakse ühtlasi, et Euroopa andmekaitseinspektori konsulterimistegevus toob kasu järjest suuremas hulgas poliitikavaldkondades.

2007. aastal kirjutati alla Lissaboni lepingule, millega nähakse ette isikuandmete senisest tugevam kaitse ja sealhulgas sõltumatu järelevalve eeskirjad. Uus leping on ELi ajaloos oluline verstapost, kuid seda tuleks samas võtta kui väljakutset. Aluslepingutes esile toodud põhitagatised tuleb praktikas rakendada. See kehtib olukordades, kus institutsioonid ja asutused töötlevad isikuandmeid, kuid ka juhtudel, kui nad töötavad välja eeskirju ja poliitikapõhimõtteid, mis võivad mõjutada Euroopa kodanike õigusi ja vabadusi.

⁽¹⁾ 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

2007. aasta tulemused

2006. aasta aruandes mainiti, et 2007. aastaks olid välja valitud järgmised peaesmärgid. Enamik neid eesmärke on täielikult või osaliselt teoks tehtud.

• **Andmekaitseametnike võrgustiku ulatus**

Andmekaitseametnike võrgustik on saavutanud täisulatus, kuna selle tegevusest võtavad osa kõik institutsioonid ja asutused. Euroopa andmekaitseinspektor pakub jätkuvalt tugevat toetust ja juhtnööre andmekaitseametnike tegevuse arendamiseks, pannes erilist rõhku hiljuti ametisse nimetatud ametnikele.

• **Eelkontrolli jätkamine**

Käimasolevate töötlemistoimingute eelkontrollide arv on märkimisväärselt suurenenud, kuid enamikul institutsioonidel ja asutustel seisab veel ees mõningane töö oma kohustuste täitmisel.

• **Ülevaatused ja kontrollid**

Euroopa andmekaitseinspektor alustas määruse (EÜ) nr 45/2001 rakendamisel saavutatud edu mõõtmist 2007. aasta kevadel. Sellesse töösse on kaasatud kõik institutsioonid ja asutused. Tulemustest on aru antud nii üldiselt kui üksikjuhtumite kaupa (vt aastaaruande 2. peatükk).

• **Videovalve**

Videovalvetavade uuringud nii ELi kui ka riikide tasandil on lõpule viidud ning käsitletud on mitmesuguseid juhtumeid üksikinstitutsioonides ja -asutustes. See kogemus võetakse aluseks ettevalmistamisel olevate esialgsete suuniste puhul.

• **Horisontaalküsimused**

Eelkontrollijuhtudel antud arvamusi ja kaebuste kohta tehtud otsuseid analüüsitakse pidevalt horisontaalküsimuste lahendamise eesmärgil. Esimesed dokumendid kõikidele ühenduse institutsioonidele ja asutustele mõeldud suunistega avaldatakse 2008. aastal. Asjaomaste ametivõimudega on arutatud küsimusi, mis seonduvad tervist või distsiplinaarmedeid käsitlevate andmetega.

• **Konsulterimine õigusloome alal**

Euroopa andmekaitseinspektor on jätkanud arvamuste andmist uute õigusaktiettepanekute kohta ning taganud piisavad järelemeetmed. Tema nõuandjaroll hõlmab laiemat teemaderingi ning põhineb süstemaatilisel prioriteetide ülevaatusel ja valikul.

- **Kolmanda samba andmekaitse**

Eritähelepanu on pööratud andmekaitse üldraamistiku väljatöötamisele kolmanda samba valdkondades ning isikuandmete piiriülese vahetuse ettepanekutele. Mõlemal juhul on sellel kahjuks olnud vaid piiratud mõju.

- **Andmekaitsest teavitamine**

Euroopa andmekaitseinspektor on tugevasti toetanud andmekaitsest teavitamist ja kaitse tõhustamist puudutava nn Londoni algatuse järelmeetmeid.

- **Töökord**

Töökord võetakse vastu 2008. aasta jooksul. Mitmesuguste juhtumite menetlemise asutusesiseste juhendite väljatöötamine on hästi edenenud.

- **Ressursside haldamine**

Rahaliste ja inimressursside haldamine on paranenud (uuendati eelarvestruktuuri, töötati välja töötajate hindamise sise-eeskirjad ning koolituspoliitika). Edusamme täiendas sisekontrolli süsteemi rakendamine ja andmekaitseametniku ametisse nimetamine.

Eesmärgid 2008. aastaks

2008. aastaks on valitud järgmised peaesmärgid. Saavutatud tulemused avaldatakse järgmises aastaaruandes.

- **Andmekaitseametnike võrgustiku toetamine**

Tugev toetus andmekaitseametnikele jätkub, eelkõige hiljuti loodud ametite puhul. Euroopa andmekaitseinspektor õhutab neid ühtlasi enam vahetama omavahel teadmisi ja parimaid tavasid.

- **Eelkontrolli osakaal**

Enamikus institutsioonides ja asutustes viiakse lõpule käimasolevate tööstustoimingute eelkontrollid. Erilist rõhku pannakse soovitude ellurakendamisele.

- **Horisontaalsed suunised**

Töötatakse välja suunised, mis käsitlevad asjakohaseid ja enamikule institutsioonidele ühiseid küsimusi (nt terviseandmete töötlemine, juurdepääsu andmine andmesubjektidele, videovalve).

- **Nõuetekohasuse mõõtmine**

Jätkuvalt mõõdetakse määruse (EÜ) nr 45/2001 nõuete täitmist ning järjest enam rakendatakse kohapealseid ülevaatusi. Avaldatakse ka üldise ülevaatuspoliitika põhimõtted.

- **Laiulatuslikud süsteemid**

Euroopa andmekaitseinspektor arendab koos riikide järelevalveasutustega edasi Eurodaci kooskõlastatud järelevalvet ning kogub lähemas tulevikus eriteadmisi, mis on vajalikud muude selliste suure ulatusega süsteemide nagu SIS II ja VIS järelevalves.

- **Arvamused õigusaktide kohta**

Euroopa andmekaitseinspektor annab ka edaspidi aegsasti välja arvamusi ja märkuseid uute õigusaktiettepanekute kohta, lähtudes asjaomaste teemade ja prioriteetide süstemaatilistest läbivaatustest, ning tagab piisavad järeelmeetmed.

- **Lissaboni leping**

Euroopa andmekaitseinspektor jätkab Lissaboni lepinguga seotud arengute jälgimist ning analüüsib hoolikalt selle mõju andmekaitsele, jagades vajaduse korral nõuandeid.

- **Teave Internetis**

Euroopa andmekaitseinspektor kavatseb ajakohastada ja täiendada veebisaidil kättesaadavat teavet ning parandada veelgi elektroonilise uudistelehe kvaliteeti.

- **Töökord**

Euroopa andmekaitseinspektor võtab vastu ning avalikustab töökorra, mis hõlmab tema eri rolle ja tegevust. Veebisaidil tehakse huvitatud isikutele kättesaadavaks praktilised töövahendid.

- **Ressursside haldamine**

Euroopa andmekaitseinspektor kindlustab ja arendab edasi mõningaid rahaliste ja inimressurssidega seotud tegevussuundi ning tõhustab muid tööalaseid siseprotsesse.

Järelevalve

Üks Euroopa andmekaitseinspektori põhiülesandeid on ühenduse institutsioonides ja asutustes teostatavate töötlustoimingute sõltumatu järelevalve. Õiguslikuks raamistikuks on määrus (EÜ) nr 45/2001, mis sätestab hulga kohustusi andmete töötlejatele ning hulga õigusi neile, kelle isikuandmeid töödeldakse.

Sellistest isikuandmete töötlustoimingutest, mis ei kujuta endast andmesubjektidele erilist ohtu, teatatakse asjassepuutuva institutsiooni või asutuse andmekaitseametnikule. Kui isikuandmete töötlemine kujutab endast erilist ohtu nendele, kelle andmeid töödeldakse, peab Euroopa andmekaitseinspektor tegema töötlemise eelkontrolli. Euroopa andmekaitseinspektor otsustab seejärel, kas töötlemine on määrusega kooskõlas või mitte.

Inspektori asetäitja juhtimisel tehtav järelevalvetöö ulatub nõustamisest ja andmekaitseametnike abistamisest eelkontrollideni riskantsetel töötlemisjuhtudel ning sealt edasi uurimiste läbiviimise ja kaebuste menetlemiseni. See ülesanne hõlmab ka taustdokumentide ja seisukohtade avaldamist ning järelevalvet Eurodaci kesküksuse üle.

2007. aastal moodustasid **eelkontrollid** endiselt Euroopa andmekaitseinspektori järelevalvetegevuse mahukaima osa.

Nagu 2005. ja 2006. aasta aruannetes mainitud, on Euroopa andmekaitseinspektor pidevalt ergutanud andmekaitseametnikke suurendama Euroopa andmekaitseinspektorile saadetavate eelkontrolliteadete arvu. Tähtaeg Euroopa andmekaitseinspektori poolt tagantjärele kontrollitavate juhtumite kohta teadete saamiseks määrati 2007. aasta kevadele, et stimuleerida ühenduse institutsioone ja asutusi suurendama oma jõupingutusi teatamiskohustuse täieliku täitmise nimel. Tulemuseks oligi teadete arvu märkimisväärne suurenemine.

101 teate kohta anti 2007. aastal välja **90 eelkontrollil põhinevat arvamust** ⁽²⁾. Need 101 juhtumit, mis lõpetati ametliku arvamusega, annavad võrreldes 2006. aastaga tulemuseks eelkontrollitöö kasvu 77,19% võrra. Selline töökoormus on kindlasti seotud 2007. aasta kevadise tähtajaga.

Üksnes 11 juhtumit nendest olid nn **tõelise eelkontrolli juhtumid**, st asjaomased institutsioonid järgisid eelkontrolliks vajalikku menetlust enne töötlemistoimingu alustamist. Lisaks neile 101 eelkontrollijuhtumile, mille puhul anti välja arvamus, tegeles Euroopa andmekaitseinspektor ka 31 juhtumiga, mille puhul leiti, et eelkontroll ei ole nõutav – viimastest 11 juhtumit kuulusid e-järelevalve kategooriasse.

Euroopa andmekaitseinspektori ning ühenduse institutsioonide tähtaegade osas kulus Euroopa andmekaitseinspektoril arvamuste koostamiseks üks päev vähem kui 2006. aastal (2007. aastal keskmiselt 56,9 päeva) ja seda võib pidada väga rahuldavaks näitajaks, arvestades teadete arvu

⁽²⁾ 101 teatatud juhtumist käsitleti 15 OLAFi juhtumit üheskoos neljas eri arvamuses praktilistel põhjustel ja seetõttu, et mõned juhtumid olid omavahel seotud. Sellepärast koostati 101 juhtumi kohta 90 arvamust.

suurenemist ja nende keerukust. Euroopa andmekaitseinspektori poolt tähtaja pikendamiseks kasutatud päevade arv oli samuti ühe päeva võrra väiksem kui 2006. aastal. Lisaks tuleb märkida, et kuigi maksimaalne tähtaja pikendamine võib ulatuda kahe kuuni, on see tavaliselt olnud lühem kui kuu.

Euroopa andmekaitseinspektor on siiski mures pikkade ajavahemike pärast, mis institutsioonidel ja asutustel kulub kogu teabe esitamiseks. Seoses sellega meenutab Euroopa andmekaitseinspektor veel kord institutsioonidele ja asutustele nende kohustust teha Euroopa andmekaitseinspektoriga koostööd ning anda talle nõutud teavet.

2007. aastal hõlmasid **tagantjärele teostatud eelkontrollijuhtumid** ⁽³⁾ peamiselt järgmisi küsimusi: institutsioonides ja asutustes töödeldud terviseandmed, töötajate töölevõtmine ja kandidaatide valik, töötajate hindamine (eelkõige sertifitseerimis- ja atesteerimismenetlused, samuti ennetähtaegse pensionilejäämise menetlus), OLAFi menetlused, sotsiaalteenistuste toimikud ja e-järelevalve.

Peamiste küsimuste hulgas on tõeliste eelkontrollijuhtumite puhul 2007. aastal olnud Euroopa Komisjoni tööajakasutussüsteemid.

2007. aastal võimaldasid eelkontrollijuhtumeid käsitlevate arvamuste järelmeetmed 38 juhul Euroopa andmekaitseinspektoril juhtumi lõpetada, mis on enam kui kaks korda rohkem kui 2006. aastal ja mis on kindlasti tingitud Euroopa andmekaitseinspektori soovitude süstemaatilise järgimisest.

Üldiselt näitab Euroopa andmekaitseinspektori 2007. aasta eelkontrollitegevus, et **2007. aasta kevadine tähtaeg** põhjustas paljude andmekaitseametnike saadetud teadete arvu tohutut suurenemist, seda eriti esimese poolaasta jooksul. Institutsioonidel ja asutustel on siiski palju arenguruumi Euroopa andmekaitseinspektori poolt nõutud lisateabe saamiseks kuluvate ajavahemike osas.

2008. aastal keskenduvad jõupingutused seetõttu peamiselt järgmistele punktidele:

- institutsioonid peaksid lõpule viima tagantjärele teadete saatmise protsessi ning ametid peaksid 2008. aastal tegema suure sammu sama eesmärgi poole;
- süstemaatiliselt võetakse edasi soovitude järelmeetmeid kontrollijalt saadud teabe põhjal, kombineerides seda kohapealsete ülevaatustega. Need peaks hõlmama ka andmekaitseametnikele teadete esitamise protsessi täielikku rakendamist ning Euroopa andmekaitseinspektorile tõeliste eelkontrollijuhtude kohta teadete saatmise kohustuse täielikku täitmist enne töötlemistoimingu algust.

2007. aastal saadi 65 **kaebust**, millest 29 tunnistati vastuvõetavaks ja Euroopa andmekaitseinspektor käsitles neid täiendavalt. Suur enamus saadud kaebustest jäi jätkuvalt Euroopa andmekaitseinspektori järelevalvepädevusest välja, näiteks käsitlesid need isikuandmete töötlemist üksnes liikmesriikide tasemel (milles on pädevad riiklikud andmekaitseasutused). Vastuvõetavaks tunnistatud kaebused olid eelkõige seotud järgmiste küsimustega: liigsete

⁽³⁾ Tagantjärele tehtud „eelkontrollid“ on seotud töötlustoimingutega, mis algasid enne Euroopa andmekaitseinspektori ja tema asetäitja ametissenimistamist (17. jaanuar 2004) ning mille kohta polnud seetõttu võimalik enne nende algust eelkontrolli läbi viia.

andmete kogumine külastajate kohta, juurdepääs andmetele, e-kirjade edasisaatmine ja kopeerimine, krediitkaardiandmete nõudmine, tundlike andmete töötlemine, paranduste tegemise õigus ning kohustus anda teavet.

2006. aastal kirjutati alla vastastikuse mõistmise memorandumile **Euroopa ombudsmaniga**, et vältida töö asjatut dubleerimist ning tagada järjekindel lähenemisviis kaebajate tõstatatud andmekaitseküsimustele. Praktikas on see memorandum kõikidel asjakohastel juhtudel viinud kasuliku teabevahetuseni Euroopa andmekaitseinspektori ja Euroopa ombudsmani vahel.

2007. aastal viidi eri valdkondades läbi mitu **uurimist**. Kaks neist, nimelt OLAFi turbeaudit ning Euroopa Keskpanga roll SWIFTi ⁽⁴⁾ juhtumi puhul nõudsid Euroopa andmekaitseinspektori eritähelepanu.

Esimene oli seotud andmetöötlustoimingutega, mis toimuvad samas IT-infrastruktuuris. Euroopa andmekaitseinspektor otsustas korraldada turbekontrolli ning analüüsis horisontaalselt OLAFi turvameetmeid. Pärast soovitude kaudu juhtnööride andmist tegi Euroopa andmekaitseinspektor järelduse, et ta on väga rahul turvameetmetega, mida OLAF rakendab oma vastutusalasse kuuluvates IT-süsteemides ja -rakendustes.

Teise juhtumi kohta andis Euroopa andmekaitseinspektor veebruaris 2007 välja arvamuse, mis keskendus Euroopa Keskpanga rollile ülevaatajana, kasutajana ja poliitikakujundajana. Euroopa andmekaitseinspektor nõudis ühtlasi peamistelt ühenduse institutsioonidelt selgitusi kasutatavate maksesüsteemide kohta ja lepinguliste suhete kohta SWIFTiga. Saadud teabele tuginedes soovitas Euroopa andmekaitseinspektor asjaomastele ühenduse institutsioonidele meetmeid tagamaks, et nad annavad piisavalt teavet töötajatele ja muudele isikutele, kes on nendega lepingulistes suhetes. Edasiminekut selles valdkonnas jälgitakse 2008. aastal hoolikalt.

Euroopa andmekaitseinspektor jätkas ka nõustamist **haldusmeetmete** osas, mida ühenduse institutsioonid on kavandanud seoses isikuandmete töötlemisega. Tõstatati hulk keerulisi küsimusi, sealhulgas teatavate failikategooriate säilitamisaegade kehtestamine, Interneti-poliitikat käsitlevad dokumendid, uurimismenetlused pettuse ja korrupsiooni puhul, teabevahetus, andmekaitset ja riiklike andmekaitsealaste õigusaktide kohaldatavust käsitlevad rakenduseeskirjad.

Euroopa andmekaitseinspektor jätkas tööd **videovalvesuuniste** koostamisel, et anda institutsioonidele ja asutustele praktilisi juhtnööre andmekaitseeskirjade täitmiseks videovalvesüsteemide kasutamisel. 2007. aasta kevadel viis ta ELi liikmesriikides andmekaitseasutuste abiga läbi rahvusvahelise uuringu. Uuring hõlmas kogu ELis videovalvetavade suhtes kehtivaid andmekaitseeskirju. Euroopa andmekaitseinspektor andis nõu ka kolme videovalveteemalise konsultatsioonitaotluse puhul, mille esitasid kahe institutsiooni andmekaitseametnikud. Kõik kolm juhtumit hõlmasid videovalve kasutamist julgeolekuga mitteseotud eesmärkidel.

Terve 2007. aasta jooksul jätkus koostöö riiklike andmekaitseasutustega **Eurodaci** süsteemi ühise järelevalve alal. Pärast põhjaliku turbeauditi algatamist 2006. aasta septembris esitati 2007. aasta novembris auditi lõpparuanne.

(4) Ülemaailmse pankadevahelise finantstelekommunikatsiooni ühing.

Vastavalt Euroopa andmekaitseinspektori ning Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti vahel sõlmitud lepingule esitas amet riiklike erialaorganisatsioonide kontaktandmed ning andis nõu turbeauditi meetodika küsimustes. Euroopa andmekaitseinspektor kiitis need järeldused ja soovitused heaks. Peamine järeldus oli see, et Eurodaci suhtes algselt rakendatud turvameetmed ning viis, kuidas neid on esimese nelja tegevusaasta jooksul teostatud, on seni kindlustanud piisava kaitsetaseme. Mõnes süsteemi osas ja ülesehituse turvalisuses esineb siiski teatavaid puudusi, millega tuleb tegeleda.

Konsulterimine

2007. aastal pööras Euroopa andmekaitseinspektor veelgi enam tähelepanu oma ülesandele anda nõu ELi õigusaktiettepanekute ja muude nendega seotud dokumentide osas.

Rohkem kui varasematel aastatel tegeles Euroopa andmekaitseinspektor **andmekaitse õigusliku raamistiku tulevikuga**.

Esiteks pööras Euroopa andmekaitseinspektor jätkuvalt palju tähelepanu nõukogu raamotsuse ettepanekule kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusosalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta.

Teiseks väljendas Euroopa andmekaitseinspektor oma arvamuses andmekaitseinspektiivi rakendamist käsitleva komisjoni teatise kohta seisukohta, et direktiivis muudatuste tegemine näib pikemas perspektiivis vältimatu, ning soovitas tulevastele muudatustele mõtlema hakata võimalikult kiiresti. Kolmandaks on Lissaboni lepingu allakirjutamisel märkimisväärne mõju andmekaitsele.

Euroopa andmekaitseinspektor kaalus esimest korda võimalust, et tulevikus võib olla vaja spetsiaalset õiguslikku raamistikku **raadiosagedustuvastuse** tehnoloogia valdkonnas. Tegemist on täiesti uue valdkonnaga ning sel võib olla määrav mõju meie ühiskonnale ja selliste põhiõiguste kaitsele nagu eraelu puutumatus ja andmekaitse.

Euroopa andmekaitseinspektori tegevus 2007. aastal langes ajale, mida iseloomustavad erinevad arengud seoses **järelevalveühiskonna** kujunemise nähtusega. Selliste arengute hulka kuuluvad uued korra- ja kaitsega seotud juriidilised dokumendid isikuandmete kogumise ja töötlemise kohta, biomeetria ja raadiosagedustuvastuse kasutuse suurenemine ning ülemaailmsete andmevoogude suurenev tähtsus.

Euroopa andmekaitseinspektor andis 2007. aastal välja **12 arvamust** ELi õigusaktiettepanekute kohta. Lisaks kasutas ta rohkem muid sekkumisvahendeid, näiteks märkuste tegemist. Sellist vahendite valikut ei tuleks siiski pidada lähenemisviisi struktuuriliseks muutumiseks.

Euroopa andmekaitseinspektor on selgitanud, et tema eesmärk ELi õigusloomeprotsessis osaledes on aktiivselt edendada põhimõtet, et õigusakti saab vastu võtta alles pärast seda, kui meetmete mõju eraelu puutumatusle ja andmekaitsele on nõuetekohaselt läbi kaalutud. Komisjonipoolsetes mõjuhindamistes tuleb eraelu puutumatusle ja andmekaitsele pöörata vajalikku tähelepanu.

Prioriteetide nimekiri

Detsembris 2007 avaldati Euroopa andmekaitseinspektori veebisaidil **2008. aasta prioriteetide nimekiri** (teine aastanimekiri). See on kooskõlas 2007. aasta nimekirjas välja toodud peajoontega.

Nimekirja lisast nähtub, et Euroopa andmekaitseinspektori tegevussfäär hõlmab nüüd laia poliitikavaldkondade ringi. Loetletud ettepanekud on seotud komisjoni 13 eri talitusega (ADMIN, EMPL, ENT, ESTAT, INFSO, JLS, MARKT, OLAF, RELEX, SANCO, SG, TAXUD ja TREN).

Arvamused

Vabaduse, turvalisuse ja õiguse vallas (nn kolmas samm, mis on Euroopa andmekaitseinspektori oluline sekkumisvaldkond) oli suurimaks mureks selliste uute ettepanekute vastuvõtmine, mis lihtsustavad teabe talletamist õiguskaitsesüsteemide poolt ja nende vahelist teabevahetust, ilma olemasolevate õigusaktide tõhususe nõuetekohase hindamiseta. Uued õigusaktid kavandatakse enne, kui olemasolevad on nõuetekohaselt rakendatud. See küsimus oli eriti oluline seoses Prümi lepingu ülevõtmisega ELi tasandil ning lennureisijate registri süsteemiga.

Veel üks küsimus, mis oli kolmandat sammast käsitlevates Euroopa andmekaitseinspektori arvamustes kesksel kohal, on kõikehõlmava õigusliku andmekaitseraamistiku puudumine.

Kolmas ohuküsimus on asjaolu, et ELi eeskirjadega kohustatakse liikmesriike looma teatavate ülesannete täitmiseks riiklikke asutusi, jättes neile samas laia otsustamisvabaduse nende asutuste toimimistingimuste osas. See takistab teabevahetust liikmesriikide vahel ning mõjutab nende andmesubjektide õiguste tagamist, kelle andmeid edastatakse eri liikmesriikide asutuste vahel.

Korralduse eesmärkidel toimuvat teabevahetust kolmandate riikidega käsitles Euroopa andmekaitseinspektor eraldi küsimusena mitmes oma arvamuses.

Kolm arvamust anti välja võtmetähtsusega komisjoni teatiste kohta, mis käsitlesid **tulevast andmekaitseraamistikku**. Oma arvamuses andmekaitseinspektori rakendamise kohta ⁽⁵⁾ tõi Euroopa andmekaitseinspektor välja mitmed perspektiivid muutuv olukorras, nende hulgas vastastikune mõju tehnoloogiaga. Uued tehnoloogilised arengud avaldavad olulist mõju nõudmistele kehtestada andmekaitse tõhus õiguslik raamistik. Üheks selliseks oluliseks tehnoloogiaavaldkonnaks on raadiosagedustuvastus, mille kohta Euroopa andmekaitseinspektor andis eraldi arvamuse.

Ülejäänud viis 2007. aastal avaldatud arvamused olid erinevat laadi ja käsitlesid selliseid poliitikavaldkondi nagu toll, statistika, maanteetransport, põllumajandus ja sotsiaalkindlustus.

⁽⁵⁾ 25. juuli 2007. aasta aramus, mis käsitleb komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule andmekaitseinspektori parema rakendamise tööprogrammi järelemeetmete kohta (ELT C 255, 27.10.2007, lk 1).

Uued arengud

Euroopa andmekaitseinspektori arvamuses andmekaitseidirektiivi rakendamist käsitleva komisjoni teatise kohta on loetletud viis perspektiivi tulevasteks muudatusteks ja need on järgmised:

- vastastikune mõju tehnoloogiaga,
- Lissaboni lepingu mõju,
- korrakaitse,
- ülemaailmsed eraelu puutumatus ja jurisdiktsiooniga seotud küsimused ning
- direktiivi täielik rakendamine.

Need moodustavad Euroopa andmekaitseinspektori tulevase tegevuse kava.

Mis puudutab vastastikust mõju tehnoloogiaga, siis tuleks esile tõsta järgmisi suundumusi:

- inimeste ühiskondlik elu on järjest enam digitaliseeritud kasutaja juhitud rakenduste abil, millesse sisestatakse andmed on suuremalt jaolt isikuandmed;
- andmetötluskeskused võivad teatada lõppkasutajate arvutisüsteemide töö lõpetamisest, milles andmeid ja konkreetsemalt isikuandmeid seni töödeldi;
- Jõupingutused Euroopa teadus- ja arendustegevuse vallas annavad väga hea võimaluse hõlmata eraelu puutumatus ja andmekaitse nõuded ning sisseprojekteeritud eraelu puutumatus põhimõtte peaks olema nende teadus- ja arendusalgatuste lahutamatu osa.

ELi õiguslik raamistik on muutumas **Lissaboni lepingu** jõustumise tõttu. Sellel on oma tagajärjed ka Euroopa andmekaitseinspektori tegevusele nõuandjana.

Lõpetuseks märkigem, et Euroopa andmekaitseinspektor osaleb aktiivselt aruteludes andmekaitseidirektiivi võimalike tulevaste muudatuste üle ja mõnel juhul algatab ise selliseid arutelusid.

Koostöö

Euroopa andmekaitseasutuste vahelise koostöö peamiseks foorumiks on **artikli 29 töörühm**. Euroopa andmekaitseinspektor osaleb aktiivselt selle töörühma tegevuses, kellel on oluline roll direktiivi 95/46 üldpõhimõtete ühetaolisel kohaldamisel ja tõlgendamisel.

Töörühm võib välja anda arvamusi õigusaktiettepanekute või nendega sarnaste dokumentide kohta ja need on väga kasulikud, kuna võivad sisaldada riikide vaatekohast eritähelpanu vajavaid punkte. Euroopa andmekaitseinspektor tervitab neid arvamusi, mis on olnud kooskõlas tema enda arvamustega ja mille koostamisele ta on aktiivselt kaasa aidanud. Töörühma ja Euroopa andmekaitseinspektori arvamuste hea koosmõju näite 2007. aastal võib tuua diplomaatiliste ja konsulaaresinduste viisasad käsitlevate ühiste konsulaarjuhiste valdkonnast seoses biomeetria kasutuselevõtuga, samuti lennureisijate andmete USAle edastamise ning reisijaregistrite õiguskaitse eesmärgil kasutamise valdkonnast.

Euroopa andmekaitseinspektor ja nimetatud töörühm on teinud tihedat koostööd kahe suure esimese samba süsteemi, nimelt tarbijakaitsekoostöö süsteemi ja siseturu infosüsteemi analüüsimisel.

Üks olulisemaid koostööülesandeid seostub **Eurodaciga**, kus vastutus andmekaitse järelevalve eest on jagatud riiklike andmekaitseasutuste ja Euroopa andmekaitseinspektori vahel. Juulis 2007 andis riiklikest andmekaitseasutustest ja Euroopa andmekaitseinspektorst koosnev Eurodaci järelevalve kooskõlastusrühm välja aruande oma esimese kooskõlastatud Eurodaci ülevaatuskohta. Rühm ei leidnud märke Eurodaci süsteemi kuritarvitamisest. Mõned aspektid, näiteks asjaomaste isikute teavitamine, vajavad siiski parandamist.

Euroopa andmekaitseinspektori ülesanne on teha koostööd ELi **kolmanda samba** andmekaitseorganitega. Euroopa andmekaitseinspektor püüab Schengeni, Europoli, Eurojusti ja tolliinfosüsteemi (TIS) ühiste järelevalveorganite töös tagada kõrgetasemelist ja järjepidevat andmekaitset. 2007. aastal keskendus tähelepanu kahele peateemale: komisjoni ettepanek raamotsuse kohta, mis käsitleb kolmanda samba andmekaitset, ning õiguskaitsega seotud teabe vahetamine kättesaadavuse põhimõttel. Lisaks osales Euroopa andmekaitseinspektor 2007. aastal aktiivselt politsei- ja kohtukoostöö töörühma kolmel koosolekul.

Euroopa andmekaitseinspektor osales ka andmekaitse ja eraelu puutumatuse kaitse **Euroopa ja rahvusvahelistel konverentsidel**. Viimane toimus 2007. aasta septembris Montrealis ja keskendus arvukatele küsimustele, millega tegelevad andmekaitse ja eraelu puutumatuse volinikud, näiteks avalik julgeolek, globaliseerumine, õigus ja tehnoloogia, kõikjale tungiv informaatika ning keha kui andmekogum. Euroopa andmekaitseinspektor juhatas Londoni algatuse volinike suletud nõupidamist ning osales globaliseerumisteemalises töörühmas.

Kommunikatsioon

Teavitus- ja kommunikatsioonitegevus etendavad institutsiooni igapäevatöös endiselt olulist osa. Kuigi see ei kuulu Euroopa andmekaitseinspektori põhiülesannete hulka, on väga raske üle hinnata tema peäülesannete teemalise teavitamise ja kommunikatsiooni võtmetähtsust.

Euroopa andmekaitseinspektori töö algaastatel oli selgelt tema teavitus- ja kommunikatsioonitegevuse keskpunktis Euroopa andmekaitseinspektori **nähtavuse** suurendamine ELi poliitilisel kaardil. Praegu, kolm aastat pärast selle töö algust, saame näha teavitamispuüete positiivseid tulemusi. Üks näide on Euroopa andmekaitseinspektori valimine Euroopa hääle kandjate 50 nominendi hulka aasta eurooplase (2007) autasu määramise ajal.

Andmekaitseteemalise teavitustöö ja andmekaitse enda tõhustamiseks loodud **Londoni algatuse** ühe kavandajana jätkas Euroopa andmekaitseinspektor algatuses osalemist ka veebruaris 2007, osaledes Prantsusmaa andmekaitseasutuse võõrustatud kommunikatsioonitöörühmas. Üks tähelepanuväärne tulemus oli sellise teabevahetusametnike võrgustiku loomine, mida andmekaitseasutused saavad kasutada parimate tavade vahetamiseks ja konkreetsete projektide elluviimiseks.

2007. aastal investeeris Euroopa andmekaitseinspektor endiselt **kõnede** ning muude eri institutsioonidele ja liikmesriikidele antud panuste näol palju aega ja raha oma missiooni selgitamiseks ja andmekaitsealase teadlikkuse tõstmiseks. Lisaks andis Euroopa andmekaitseinspektor umbes 20 **intervjuud** ajalehtede, ringhäälingute ja elektroonilise meedia esindajatele eri liikmesriikidest ja kolmandatest riikidest. Ta võttis vastu andmekaitsele ja infotehnoloogia turvalisuse küsimustele spetsialiseerunud **üliõpilaste rühmakülastusi**.

Pressiteenistus tegeles umbes 160 **teabe- ja nõuandetaotlusega** laialt üksikisikute ja huvirühmade ringilt.

Eesmärgiga suurendada veelgi oma tegevuse nähtavust jätkas Euroopa andmekaitseinspektor järgmiste teabe- ja kommunikatsioonivahendite kasutamist:

- **veebisait:** veebruaris 2007 käivitati veebisaidi uus versioon. See kasutab veebisisu haldamise tehnoloogiat (WCMS), mis on mõeldud suure hulga dokumentide haldamise hõlbustamiseks;
- **elektrooniline uudisteleht:** 2007. aastal ilmus viis uudistelehe numbrit. Tellijate arv kasvas 2007. aasta lõpuks 460lt (2006. aasta lõpul) kokku 635le;
- **pressiteated:** 2007. aastal andis pressiteenistus välja 14 pressiteadet, millest suurem osa käsitles uute õigusaktidega seotud arvamusi, millel oli suur üldine avalik tähtsus;
- **tutvustavad üritused:** Euroopa andmekaitseinspektor osales taas andmekaitsepäeval ning ELi lahtiste uste päeval; infopunktide pidamine peamistes ELi institutsioonides.

Juhtimine, eelarve ja töötajad

Euroopa andmekaitseinspektor kui hiljuti loodud asutus jätkas kasvamist ja sai 2007. aastal võrreldes 2006. aastaga juurde täiendavaid ressursse. Eelarve kasvas üle 4 miljoni euroselt summalt veidi vähem kui 5 miljonile eurole ja töötajate arv suurenes 24lt 29le. Halduskeskkonda laiendati järk-järgult. Lisaks võeti aasta prioriteetidele tuginedes ning institutsiooni vajadusi ja suurust arvestades vastu institutsiooni nõuetekohaseks toimimiseks vajalikud uued sise-eeskirjad.

Jätakuvalt paranes koostöö Euroopa Parlamendi, nõukogu ja Euroopa komisjoniga, mis võimaldas märkimisväärset mastaabisäästu ning vältis haldusinfrastruktuuride põhjendamatu kattumist, vähendades ebaproduktiivseid halduskulusid.

Inimressursside osas võib lisaks uutele töötajatele mainida praktikaprogrammi, mis endiselt pakkus mõlemal poolaastal praktikavõimalust kahele-kolmele praktikandile. Lisaks võttis Euroopa andmekaitseinspektor vastu institutsioonisese koolituspoliitika põhimõtted, mis rajanevad institutsiooni konkreetsetel tegevusel ja selle strateegilistel eesmärkidel.

Siseauditi talituse poolt läbi viidud esimese auditi tulemusena 2007. aastal saadud auditiaruanne kinnitas Euroopa andmekaitseinspektori sisekontrollisüsteemi võimet kindlustada mõistlikul määral institutsiooni eesmärkide teostamine.

Määruse sätete institutsioonisese rakendamise tagamiseks nimetati ametisse andmekaitseametnik. 2007. aastal koostati isikuandmete töötlemist hõlmavate andmetööstustoimingute loend.

EDPS alustas Euroopa Parlamendi talituste abiga tööd uue elektroonilise kirjavahetuse haldamise süsteemi rakendamisel.

Euroopa andmekaitseinspektor

Aastaruanne 2007 – Kokkuvõte

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2008 – 17 lk – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-95030-59-6

ELi trükiste tellimine

Väljaannete talituse avaldatud trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop <http://bookshop.europa.eu/>. Trükised väljastatakse Teie valitud müügiesindusest.

Kõikide müügiesinduste nimekirja tellimiseks saatke kiri faksinumbril (+352) 2929 42758.



EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

*Isikuandmete kaitse
valvaja Euroopas*

www.edps.europa.eu



Väljaannete talitus
Publications.europa.eu